

Socialförvaltningen
Beslutsunderlag

Datum:
2018-11-23

Diarienummer:
SCN-2016-0201

Handläggare:
Sandra Sonnermyr Hovi

Socialnämnden

Betalningsansvar gällande arvode och omkostnadsersättning till särskilt förordnad vårdnadshavare för barn som är placerade av annan kommun i Uppsala kommun

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslås besluta

att arvode och omkostnadsersättning till särskilt förordnad vårdnadshavare för ensamkommande barn som är placerade i Uppsala av annan kommun inte ska betalas av socialnämnden i Uppsala kommun

Bakgrund

När ett ensamkommande asylsökande barn beviljas uppehållstillstånd ska, i normalfallet, god man ersättas med en särskilt förordnad vårdnadshavare. Undantaget om den unge inom ett halvår fyller 18 år eller om föräldrarna har beviljats uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning till den unge.

Socialnämnden beslutade (SCN -2017-0261) på sitt sammanträde i maj 2017 att särskilt förordnade vårdnadshavare för ensamkommande barn ersätts enligt samma riktlinjer som god man för ensamkommande barn med uppehållstillstånd. Detta innebär ett schabloniserat arvode om 2 procent av prisbasbeloppet per månad, motsvarande 24 procent av prisbasbeloppet per år. I beslutet framgår inte om ersättning även ska utgå till särskilt förordnade vårdnadshavare till ensamkommande barn som är placerade i Uppsala av annan kommun vilket är en fråga som nu lyfts av förvaltningen med anledning av enskilda ärenden.

Föredragning

Det är socialnämnden i den kommun där barnet vistas (oftast i den kommun som barnet har blivit folkbokförd) som ska agera för att få till stånd ett förordnande av särskilt förordnad vårdnadshavare enligt föräldrabalken samt enligt 10 § Lag

(2005:429) om god man för ensamkommande barn. Överförmyndaren ska underrätta socialnämnden om att förutsättningar för en sådan talan eller anmälan föreligger. Detta innebär att socialnämnden i Uppsala kommun även är ansvarig för frågan då det gäller barn som av Migrationsverket anvisats till en annan kommun än Uppsala och där anvisningskommunen har beslutat att placera barnet i Uppsala kommun. Avdelningen för Ensamkommande barn och unga samverkar i dessa fall med anvisningskommunerna och gör utredningar och framställningar till tingsrätten.

Under 2017 inkom till socialnämnden 142 anmälningar om behov av särskilt förordnad vårdnadshavare för ensamkommande barn. 62 av dessa gällde barn tillhörande socialnämnd i annan kommun än Uppsala. Under 2018 har hittills inkommit 86 anmälningar varav exakt hälften tillhörande socialnämnd i annan kommun. I majoriteten av dessa ärenden betalar anvisningskommunen arvode och omkostnad till den som utses som särskilt förordnad vårdnadshavare. Det finns några enstaka kommuner som hävdar att det är vistelsekommunens ansvar.

Vid kontakter med förbundsjurist på Avdelningen för juridik på Sveriges kommuner och Landsting (SKL) framgår att det inte finns något uttalat lagstöd gällande vilken kommun som är betalningsansvarig för arvode och omkostnad till särskilt förordnad vårdnadshavare och att kommunerna hanterar detta olika. SKL har lyft frågan till regeringen vid flera tillfällen utan gensvar. Frågan lyfts även i SKL:s cirkulär 18:7. Undantaget är om vårdnaden av barnet flyttas över till en eller två särskilt förordnade vårdnadshavare som barnet varit familjehemsplacerat hos, i sådana fall får kommunen fortsätta att betala dessa vårdnadshavare skälig ersättning (6 kap. 11 § SoL).

Enligt SKL:s cirkulär 18:7 så har för närvarande olika praxis utvecklats i landet. Det väsentliga enligt cirkuläret är att kommunerna anlitar lämpliga personer som är villiga att ta på sig dessa uppdrag och att man också, på det sätt som anses lämpligast i den egna kommunen, ersätter dessa på ett rimligt sätt.

Förvaltningens bedömning

Kommunen kan inte undandra sig ansvaret att till rätten anmäla behov av vårdnadshavare för ett barn som saknar ställföreträdare, eftersom varje underårigt barn har rätt till en sådan. Däremot har kommunen enligt lag ingen skyldighet att ge ekonomisk ersättning till särskilt förordnad vårdnadshavare för ensamkommande barn och förvaltningens bedömning är att eventuellt ansvar för arvode och omkostnadsersättning bör ligga på den kommun som har ansvar för det placerade barnet. Jämförelse kan göras med 2 a kap. i socialtjänstlagen där ansvaret mellan olika kommuner regleras. I 2 a kap. 4 § p. 1 och 2 anges att placerande kommun behåller ansvaret för stöd och hjälp åt en enskild som till följd av ett beslut av kommunen placerats och vistas i en annan kommun. Ett sådant synsätt bör anläggas även i de situationer som behandlas i detta ärende.

Ekonomiska och andra resursmässiga konsekvenser

De ekonomiska konsekvenserna är svåröverskådliga då antalet varierar då det gäller ensamkommande barn som får uppehållstillstånd och som är placerade i Uppsala av annan kommun. I dagsläget är det endast två kommuner som kräver att Uppsala kommun skall ge ekonomisk ersättning till särskilt förordnad vårdnadshavare till ungdomar placerade i Uppsala av deras socialnämnd. Om socialnämnden i Uppsala

kommun beslutar att ersättning skall betalas innebär det att även de kommuner som idag själva ersätter den särskilt förordnade vårdnadshavaren kan begära att Uppsala kommun tar på sig ersättningsansvaret. För 2019 är arvudet utifrån prisbasbeloppet 930 kronor per månad vilket för i en uppskattning på 50 uppdragstagare innebär 558 000 kronor per år. Utöver det tillkommer omkostnadsersättningen vilken kan variera beroende på uppdraget. Om socialnämnden i aktuella situationer skulle ta på sig ett ersättningsansvar kan det innebära mycket stora ekonomiska konsekvenser.

En resursmässig risk om socialnämnden beslutar att inte betala ersättning till särskilt förordnad vårdnadshavare för ensamkommande barn som är placerade i Uppsala av annan kommun är att det kan bli svårare att rekrytera särskilt förordnad vårdnadshavare till denna målgrupp. Redan idag finns det svårigheter med rekryteringen på grund av den låga ersättning som utgår för uppdraget. I dagsläget bedöms detta inte utgöra någon stor risk då det som påtalats är ett fåtal kommuner som inte själva betalar ersättning till särskilt förordnad vårdnadshavare till barn tillhörande deras socialnämnd.

Socialförvaltningen

Kaisa Björnström
Direktör